

Svezak 2, broj 15

novembar 2021.

VIJESTI O BORBI PROTIV TERORIZMA

ZA I O BALKANU

U OVOM BROJU

Vijesti i informacije o antiterorističkim naporima - 1

Kosovo: Uhapšena petorica osumnjičenih za pripremanje terorističkih djela - 2

Bosna i Hercegovina: Sud Bosne i Hercegovine izrekao presudu po žalbi u predmetu povratnika sa stranog ratišta - 2

EUROPOL: Izvještaj o stanju i trendovima u vezi s terorizmom u Evropskoj uniji za 2021. godinu - 3

Istražne tehnike u predmetima terorizma: Prikriveni istražitelji, prvi dio - 3

Vijesti o antiterorističkim naporima i informiranje i uvezivanje s partnerima u regiji

Ministarstvo pravde (DOJ), Ured za razvoj, podršku i edukaciju tužilaštava u inostranstvu (OPDAT), u partnerstvu s američkim State Departmentom, Uredom za borbu protiv terorizma

U ovom broju saznaćete kako je Kosovo nedavno osujetilo planove ISIS-a i zaplijenilo velike količine oružja. Također, donosimo informacije o nedavno donesenoj presudi Suda Bosne i Hercegovine po žalbi u slučaju povratnika sa stranog ratišta. Nadalje, predstavljamo sažetak najnovijeg izvještaja Europol-a o terorizmu, a na kraju ovog broja nudimo i korisne savjete za uspješno provođenje prikrivenih istraga.

Tom Saunders
Rezidentni pravni savjetnik
za borbu protiv terorizma na Balkanu
OPDAT/DOJ; Ambasada SAD-a, Sarajevo
SaundersTN@state.gov

Jasenska Ferizović, pravna savjetnica
OPDAT/DOJ; Ambasada SAD-a, Sarajevo
FerizovicJ@state.gov

Clay Stiffler
Rezidentni pravni savjetnik
za borbu protiv terorizma na Balkanu
OPDAT/DOJ; Ambasada SAD-a, Tirana
StifflerRC@state.gov

Bledar Bashanović, pravni stručnjak
OPDAT/DOJ; Ambasada SAD-a, Tirana
BashanovicB@state.gov

Kosovo: Uhapšena petorica osumnjičenih za pripremanje terorističkih djela

Dana 10. oktobra 2021. godine, Kosovska policija i Ured specijalnog tužilaštva raskrinkali su navodnu terorističku ćeliju. Članovi ćelije osumnjičeni su za pripremanje terorističkih djela. Policija je zaplijenila mnogo naoružanja, uključujući ručne bombe, eksploziv, vatreno oružje, dron i raketni bacač. Prema medijskim izvorima, istraga je trajala tri mjeseca, vodila se u strogoj tajnosti, a podrazumijevala je korištenje posebnih istražnih mjera i praćenje osumnjičenih i njihovih aktivnosti.

Naoružanje oduzeto tokom policijske akcije

Navodno, vođa i instruktor ove grupe je osumnjičeni Ardian Gjuraj. Drugi navodni članovi grupe su Nuhredin Skenderi, Ergim Sylja, Mentor Bellaqa i Shkodran Krasniqi. Prema nalogu za istragu na koji se pozivaju kosovski mediji, Gjuraj je postao visoki dužnosnik Ureda za vanjske poslove ISIS-a i dobio je i upute kako izgraditi terorističku mrežu u zemlji. Mediji javljaju da su optuženi tokom tajne akcije pokušali kupiti oružje od kosovske policije.

Ardian Gjuraj je u februaru 2018. godine oglašen krivim za terorizam i osuđen na zatvorsku kaznu u trajanju od godine i pet mjeseci. Pušten je na slobodu pet mjeseci kasnije na temelju odluke Apelacionog suda.

Posebni odjel Osnovnog suda u Prištini svim je optuženim odredio pritvor od 30 dana dok traje istraga.

Izvori: <https://kallxo.com/lajm/detaje-grupi-radikal-islamik-planifikonte-sulme-terroriste-ne-kosove/>
<https://kallxo.com/lajm/dosja-e-prokurorise-sa-zgjati-hetimi-per-grupin-e-dyshuar-terrorist/>
<https://kallxo.com/lajm/detaje-se-si-ishin-ndare-rolet-e-grupit-te-dyshuar-terrorist-per-pergatitjen-e-sulmeve-ne-kosove/>

Bosna i Hercegovina: Sud Bosne i Hercegovine izrekao presudu po žalbi u predmetu povratnika sa stranog ratišta

U septembru 2021. godine, Sud BiH donio je presudu po žalbi u predmetu protiv Milarema Berbića, osuđenog povratnika sa stranog ratišta, kojom je potvrdio presudu prvostepenog suda i izrečenu kaznu zatvora u trajanju od tri godine. Berbić je 19. maja 2021. osuđen za krivično djelo nezakonitog osnivanja i pridruživanja stranoj paravojnoj ili parapolijskoj formaciji. Optuženi je 2014. godine napustio BiH i otputovao u Siriju. Tokom boravka u Siriji pomagao je i borio se na strani ISIL-a kao pripadnik jedinice koju je vodio Goran Pavlović. U žalbi je tražio ukidanje osuđujuće presude, dok je tužilaštvo smatralo da je trogodišnja zatvorska kazna nedovoljna i da je treba povećati. Drugostepeni je sud, međutim, odbio argumente obiju strana i potvrdio prvostepenu presudu.

Izvor: [Potvrđena prvostepena presuda Milaremu Berbiću za ratovanje u Siriji](#)

EUROPOL: Izvještaj o stanju i trendovima u vezi s terorizmom u Evropskoj uniji za 2021. godinu

Objavljen u junu, Europolov Izvještaj o stanju i trendovima terorizma u Evropskoj uniji (EU) daje pregled terorističkih napada i hapšenja u EU, Velikoj Britaniji i Švicarskoj u 2020. godini.

Prema Izvještaju, 2020. godine u EU je bilo ukupno 57 provedenih, neuspjelih i osujećenih terorističkih napada, prilikom kojih je 21 osoba ubijena, a 54 ozlijeđeno. Osim toga, Ujedinjeno Kraljevstvo je 2020. godine prijavilo 62 teroristička incidenta. Prema izvještaju, 2020. godine dovršeno je više džihadističkih terorističkih napada nego što ih je osujećeno. Svih 15 terorističkih napada – u EU (10), Švicarskoj (2 vjerojatna teroristička napada) i Velikoj Britaniji (3) – izveli su samostalni pojedinci različitog porijekla, uglavnom koristeći nesofisticirane metode napada. Značajan broj ovih počinitelja su ranije osuđivani i odslužili su kazne zatvora, što ukazuje na efekte džihadističke radikalizacije i vrbovanja u zatvoru, kao prijetnje koji ovi bivši zatvorenici predstavljaju po izlasku iz zatvora. Ograničenja u pogledu putovanja zbog pandemije COVID-19 utjecala su na povratak stranih terorističkih boraca u Evropu 2020. godine pa su stotine Evropljana ostali zatočeni u logorima na sjeveroistoku Sirije. Nadalje, ukidanje servisa za razmjenu tekstualnih poruka Telegram 2019. godine znatno je smanjilo umrežavanje džihadista i njihov rad na mreži.

U 2020. godini uhapšeno je 254 lica pod sumnjom da su počinili krivična djela povezana s džihadizmom, što je pad za više od 50%. Najčešća krivična djela za koja su ova lica uhapšena bila su članstvo u terorističkoj grupi, zatim širenje propagande i planiranje/pripremanje terorističkih napada te omogućavanje i finansiranje terorizma.

Većina terorističkih progona koji su završeni u državama članicama EU 2020. godine (314 od 422) odnosila se na džihadistički terorizam, tačnije na krivična djela vezana uz sukob u Siriji i djelovanje terorističkih organizacija koje su djelovale na tom području, prvenstveno ISIS.

U Izvještaju se nadalje napominje da su učesnici u najmanje pet džihadističkih napada koji su se dogodili u

Evropi 2020. godine bili osobe koje su prethodno izdržavale kazne zatvora, što ukazuje na snažne efekte džihadističke radikalizacije i vrbovanja u zatvorima u Evropi i prijetnju koju predstavljaju lica koja izlaze iz zatvora.

Kada je riječ o internetskoj džihadističkoj propagandi, u izvještaju se naglašava da se nakon ukidanja Telegrama 2019. godine, propaganda sada širi na raznim platformama, a pristaše ISIS-a se i dalje bore da obnove mreže kako bi osigurali da njihove poruke dopru do ciljane publike. Iako su se količina i kvaliteta propagande koju su proizvodili službeni mediji ISIS-a značajno smanjili u 2020. godini, pristaše ISIS-a sad sve više koriste razne online platforme za propagiranje svoje ideologije i poticanje samostalnih aktera da vrše napade u zapadnim zemljama. Mreža Al-Kaide je u 2020. godini također nastavila održavati trajnu propagandnu prisutnost na internetu.

Prema izvještaju, u 2020. godini realiziran je jedan desničarski teroristički napad koji je izveo samostalni akter, dok su tri druga napada bila neuspješna ili osujećena. Uhapšene su 34 osobe pod sumnjom da su učestvovali u desničarskim terorističkim aktivnostima. Osumnjičena lica uhapšena zbog planiranja desničarskih terorističkih ili ekstremističkih napada povezana su s transnacionalnim nasilnim *online* zajednicama. Izvještaj također navodi da desničarski ekstremisti koriste videoigre i platforme za igre za propagiranje svoje ideologije. U 2020. godini zabilježen je porast broja osuđujućih presuda za desničarski terorizam u odnosu na 2019. godinu.

Kad je riječ o ljevičarskim i anarhističkim terorističkim napadima, izvještaj ukazuje da su brojke za 2020. ostale usporedive s onima iz prethodnih godina, dok je broj hapšenja smanjen za više od polovine. Druga najčešća vrsta kaznenog progona za terorizam u EU u 2020. godini bili su progoni za krivična djela povezana s ljevičarskim i anarhističkim terorizmom.

Izvor: [Izvještaj o stanju i trendovima u vezi s terorizmom u Evropskoj uniji za 2021. godinu](#)

Praktični savjet

Istražne tehnike u predmetima terorizma: Prikriveni istražitelji, prvi dio

Tema rubrike praktičnih savjeta ovog i sljedećeg broja bit će prikrivene istrage. U ovom broju ukratko ćemo opisati različite vrste prikrivenih istraga i važne aspekte koje bi policijske agencije trebale razmotriti prije korištenja ove istražne tehnike. U sljedećem broju ponudit ćemo vam nekoliko praktičnih savjeta za vođenje uspješnih projekata prikrivenih istražnih operacija.

Prikrivena istraga je istražna tehnika u kojoj službenici agencija za provođenje zakona tajno djeluju u svrhu razvijanja dokaza o nezakonitim radnjama. U prikrivenoj istražnoj operaciji jedan ili više prikrivenih istražitelja (policijskih službenika) stavlja se u položaj koji mu omogućuje da pribavi direktne informacije o kriminalnoj aktivnosti i da svjedoči kao neposredni svjedok protiv subjekta ili kriminalne grupe. Opseg prikrivenih operacija može biti vrlo raznolik, od jednostavnog tajnog kontakta u kojem se prikuplja nešto obavještajnih podataka do vrlo razrađenih projekata koji uključuju nekoliko istražitelja.

Prikrivene istrage imaju nekoliko prednosti. Prvo, mogu rezultirati spektakularnim rezultatima do kojih se ne može doći drugim istražnim tehnikama. Drugo, za razliku od većine pristupa koji se koriste za rješavanje krivičnih djela koja su se već desila, prikrivene istrage omogućuju policiji da proaktivno reagira i spriječi krivično djelo. Treće, zbog svog službenog položaja i obuke, službenici za provođenje zakona smatraju se poželjnijim svjedocima na sudu od informanata ili prosječnih građana-saradnika.

Međutim, prikrivene operacije su u isto vrijeme iznimno složene, zahtijevaju vrijeme i radnu snagu, zahtijevaju velike resurse, opasne su i potencijalno psihički štetne za službenika na tajnom zadatku i njegov lični život.

U osnovi, postoje tri vrste prikrivenih istražnih operacija: ograničeni kontakt, polu-duboke prikrivene istrage i duboke prikrivene istrage.

U operaciji **ograničenog kontakta ili tzv. „jednokratnoj“ operaciji**, prikriveni službenik ostvaruje “jedan ili više kratkih kontakata s subjektom ili drugom upućenom osobom u svrhu razvijanja obavještajnih podataka ili dokaza” ne otkrivajući svoj identitet kao službenika. Takva operacija mogla bi uključivati prisustvovanje sastanku, uključivanje osobe u razgovor, posjetu ciljanom mjestu, itd. Iako je ova vrsta prikrivene operacije obično kratkoročna, ipak treba biti dobro isplanirana i dobro dokumentirana.

U slučaju **poluduboke prikrivene istražne operacije**, službenik na tajnom zadatku “s određenim stepenom učestalosti uspostavlja kontakte u ciljanom području, ali ne radi to non-stop.” U ovoj vrsti projekta, prikriveni istražitelj trebao bi imati kvalitetne rekvizite koji podržavaju njegov lažni identitet, uključujući lažnu ličnu dokumentaciju i dokumentaciju o vozilu, a ponekad čak i tajno prebivalište ili zaposlenje koje subjekt može vidjeti, ako je potrebno.

Duboka prikrivena istražna operacija je najsloženiji vid prikrivenog rada. To je posao s punim radnim vremenom u kojem se prikriveni istražitelj u potpunosti pridružuje ciljanom subjektu ili kriminalnoj grupi. To znači da službenik u ovoj vrsti operacije ne bi trebao obavljati druge policijske poslove i da bi se agencija za provođenje zakona trebala suzdržati da ga istovremeno koristi za tajne zadatke na drugim slučajevima, osim ako nije riječ o istom tipu krivičnog djela ili gdje takvim angažmanom može doprinijeti aktuelnoj istrazi na kojoj je primarno angažovan.

Kao što je već naglašeno, prikrivene operacije su vrlo složene i “podrazumijevaju mnogo više od istražitelja koji se ljudima predstavlja kao neko ili nešto drugo od onoga što jeste.” Iz tog razloga, agencije za provođenje zakona trebale bi temeljito odvagati sve prednosti i nedostatke prije nego posegnu za ovom istražnom tehnikom, posebno uzimajući u obzir sljedeće:

Jesu li iscrpljene sve druge istražne tehnike? Ako se manje zahtjevnim tehnikama mogu postići isti ciljevi, ne bi trebalo koristiti prikrivene istrage.

Radi li se o vanrednoj situaciji? Situacije u kojima su životi u pitanju mogu zahtijevati pokretanje prikrivene istražne operacije. Na primjer, ako ekstremistička grupa pokušava nabaviti eksploziv za bombardiranje mete, prikriveni istražitelj bi se mogao predstaviti kao dobavljač eksploziva kako bi spriječio da neko drugi odgovori na njihov zahtjev.

Postoji li na raspolaganju prikladna osoba za ulogu prikrivenog istražitelja? Prikriveni istražni rad je jedinstven i zahtijeva određene vještine i talente koje mnogi ljudi ne posjeduju, pa čak ni istražitelji koji posjeduju takve kvalitete možda neće biti sposobni ili prikladni za sudjelovanje u tajnim zadacima iz raznih drugih razloga (na primjer, negativan utjecaj koji će takve operacije imati na njegov porodični život, dobro su poznati kao službenici za provođenje zakona ili imaju druge specijalizirane odgovornosti unutar svoje agencije za provođenje zakona...). U svakom slučaju, vjerojatno je bolje odustati od projekta nego koristiti neprikladnog prikrivenog istražitelja.

Može li agencija osigurati potpunu sigurnost operacije? Za prikrivenu istražnu operaciju ne bi trebali znati svi u policiji ili tužilaštvu. Detalji projekta prikrivene istrage trebaju biti dostupni samo onima koji ih trebaju znati.

Je li agencija u stanju zaštititi prikrivenog istražitelja? Agencija za provođenje zakona mora napraviti ispravnu procjenu onoga što je potrebno za ispunjenje ove obaveze jer „što je meta opasnija, to više zaštite prikriveni istražitelj treba.“ Sigurnost prikrivenog istražitelja može zahtijevati primjenu raznih mjera opreza kao što su nadzor, elektronski nadzor, pa čak i dodjeljivanje dodatnih službenika za obavljanje drugih tajnih uloga.

Je li se agencija u stanju nositi s posljedicama? Ako se čini da su prikriveni agent i njegova porodica u opasnosti ili da je ugrožena sposobnost agenta da nastavi funkcionirati kao službenik za provedbu zakona, agencija za provođenje zakona trebala bi biti spremna premjestiti operativca dalje od područja u kojem se provodi prikrivena istraga.

Izvor: William E. Dyson, *Terrorism: An Investigator's Handbook*, Third Edition, Anderson Publishing (2008)